

Praksisundersøkelsen 2021

Fokus på nedskrivninger

I denne artikkelen oppsummeres ulike observasjoner gjort i forbindelse med EYs årlige praksisundersøkelse.¹ Vår undersøkelse viser at omfanget av opplysninger varierer betydelig mellom foretakene, herunder at klima i svært liten grad omtales i forbindelse med nedskrivningsvurderinger.

Statsautorisert revisor
Steinar Sars Kvifte
Partner EY

Siviløkonom og master
i revisjon og regnskap
Alvar Strandvold
Manager EY

Statsautorisert revisor/
Siviløkonom
Vegard Daltveit
Seniorkonsulent EY

Oppsummering

- 67 % av selskapene omtalte nedskrivningsindikatorer i årsregnskapet for 2020.
- 28 % av selskapene omtalte covid-19 i nedskrivningsnoten, primært som en nedskrivningsindikator.
- Virkningen av klimarisiko på nedskrivninger ble omtalt av 2 % av selskapene.
- En høyere andel av selskapene på Oslo Børs hadde nedskrivninger i årsregnskapet for 2020 enn året før. Økningen gjaldt både goodwill, immaterielle eiendeler, anleggsmidler og bruksretteiendeler. De gjennomsnittlige nedskrivningene var også større enn i 2019.
- Selskapene som har balanseført goodwill, ga mer detaljerte opplysninger om forutsetninger, budsjettperiode og sensitivitet enn de som ikke har balanseført goodwill.

Regnskapsåret 2020 var et år uten store endringer i regnskapsstandardene. Med dette som bakteppe omfatter årets undersøkelse en studie av praksis for nedskrivningsopplysninger.

Temaer og utvalg

I en årrekke har EY gjennomført praksisundersøkelsen, der regnskapsrapporteringen til de børsnoterte selskapene i Norge settes under lupen. Formålet er å bidra til å skape oversikt over praktisk anvendelse av IFRS og andre tilstøtende regelverk, samt utviklingstrender. I årets praksisundersøkelse og i denne artikkelen er nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler hovedtema. Omtale av indi-

katorer, herunder hvilken påvirkning klima og miljø og covid-19 har hatt, opplysninger om sensitiviteter, hvilke typer eiendeler som har blitt nedskrevet og utviklingen i nedskrivninger fra 2019 til 2020, er forhold vi har undersøkt nærmere.

Videre har vi undersøkt opplysninger om utsatte skattefordeler og formelle forhold som regnskapsspråk, presentasjonsvaluta, språk, publiseringstidspunkt, rapportomfang, delårsrapporteringsformat og opplysninger om utsatte skattefordeler. For mange av forholdene har vi sammenlignet praksis på Euronext Growth med tilsvarende praksis for andre selskaper på Oslo Børs. For en nærmere omtale av disse temaene vises det til vår rapport «Praksisundersøkelsen 2021» (www.ey.com/no_no/assurance/praksisundersokel-

sen-2021) på EYs nettsider («EY 2021» i det følgende). Vi har tatt utgangspunkt i regnskapene (konsernregnskap for de som utarbeider det og selskapsregnskap for de få som ikke utarbeider konsernregnskap) til selskapene notert på Oslo Børs' hovedliste, Euronext Expand og Euronext Growth, med enkelte unntak (se EY 2021). Observasjonene er hentet fra selskapenes årsregnskaper for 2020, og 2019-tallene omtalt i denne rapporten er basert på sammenligningstallene i årsregnskapene for 2020.

Nedskrivninger

Nedskrivninger er et stadig tilbakevendende tema som de fleste selskapene må ta stilling til ved hver regnskapsavleggelse. Utbruddet av covid-19 har hatt betydelige følger for norsk næringsliv, og fremtidsutsiktene for mange har vært, og er fortsatt, usikre. Nedskrivninger var derfor også et særlig relevant tema i årsregnskapene for 2020.

I våre undersøkelser rundt nedskrivninger har vi tatt for oss de 197 selskapene på Oslo Børs som avla konsernregnskapet for 2020 etter IFRS, eller som ikke utarbeidet konsernregnskap, men som benyttet IFRS i selskapsregnskapet, uavhengig av hvilken markeds plass de var notert på.

Covid-19

IAS 36 *Verdifall på eiendeler* krever at et selskap ved hver regnskapsavleggelse vur-

¹ Denne artikkelen er basert på en mer utfyllende rapport om samme tema publisert på EYs nettsider, «Praksisundersøkelsen 2021».

derer om det foreligger indikasjoner på at eiendeler har falt i verdi. Dersom det foreligger slike indikatorer, må selskapet teste om det er behov for nedskrivninger. Selskapet må vurdere et bredt spekter av indikatorer, herunder endringer i selskapets markedsmessige eller økonomiske omgivelser. 133 av selskapene i utvalget i vår undersøkelse (67 %) har omtalt vurderingen av om det foreligger indikatorer på nedskrivning.

For 2019-regnskapet var pandemien en hendelse etter balansedagen uten regnskapsmessig effekt. I fjorårets praksisundersøkelse så vi derfor på selskapenes omtale av covid-19 i delårsrapporteringen for første kvartal 2020. Omtrent en tredjedel av selskapene i undersøkelsen omtalte covid-19 i forbindelse med målingen av eiendeler som driftsmidler og immaterielle eiendeler. Samtlige selskaper omtalte pandemien i delårsregnskapet for første kvartal 2020. 44 % av selskapene oppga at covid-19 hadde en negativ effekt på virksomheten, 2 % oppga at pandemien ga en positiv effekt, 6 % oppga at de hadde fått en blandet effekt, mens 48 % oppga at covid-19 ikke hadde vesentlig effekt. Denne tendensen fikk vi senere bekreftet i en gjennomgang vi gjorde av halvårsregnskapene for 2020 som vi gjennomførte i fjor høst.

Siden omtrent halvparten av selskapene i fjorårets praksisundersøkelse oppga negative effekter av covid-19, var det forventet at en høy andel av selskapene i utvalget ville identifisere nedskrivningsindikatorer i løpet av 2020.

Både den europeiske verdipapir- og markedstilsynsmyndighet (ESMA) og Finanstilsynet i Norge har i sine uttalelser om prioriterte områder ved kontrollen av årsregnskapene for 2020 trukket frem nedskrivninger av ikke-finansielle eiendeler som et område som de forventet ville bli påvirket av pandemien.

IAS 36 krever ikke eksplisitt at selskapene opplyser om hvilke nedskriv-

ningsindikatorer de identifiserer, men Finanstilsynet inkluderte også indikatorer for nedskrivning som et underpunkt i oversikten over sine prioriteringer for 2020-regnskapet.

56 selskaper, eller 28 %, omtaler covid-19 i forbindelse med nedskrivningene i 2020-regnskapene. Nesten samtlige av disse oppgir covid-19-pandemien og dens effekter som en nedskrivningsindikator. Et eksempel på dette finnes i Jinhui Shipping and Transportation Ltds årsregnskap for 2020, som gjengitt i figur 1. Selskapet omtaler hvordan covid-19-pandemien medførte en reduksjon i selskapets inntekter, og at pandemien derfor ble vurdert å utgjøre en nedskrivningsindikator.

Impairment of owned vessels

In determining whether owned vessels are impaired or the event previously causing the impairment no longer exists, the Group has to exercise judgement in assessing whether there is any objective evidence of impairment or reversal of impairment. Given that dry bulk shipping market faced a challenging year amid the ongoing COVID-19 pandemic that significantly and negatively affected many industries and markets globally and the negative backdrop translated to a reduction in demand for dry bulk commodities including iron ore, coal and certain minor bulk cargoes. The poor business sentiment in early 2020 as affected by the outbreak of COVID-19 pandemic led to a reduction in chartering freight and hire revenue. The management considered that impairment indication of the Group's fleet existed at end of 2020. The Group has to make estimation and assumptions in the

Figur 1 - Utdrag fra Jinhui Shipping og Transportations årsrapport for 2020.

Klima er i liten grad omtalt

Næringslivets bevissthet rundt klimarelaterte spørsmål har vært sterkt økende den siste tiden. Dette har blant annet gjort seg gjeldende gjennom økt interesse for grønne investeringer, som vist for eksempel gjennom flere overregnede børsnoteringer av fornybarselskaper på Euronext Growth, og EU-taksonomien for bærekraftige investeringer. Videre har det vært en betydelig utvikling innenfor bærekraftsrapportering. IFRS-stiftelsen (IFRS Foundation) vurderer å etablere et internasjonalt standardsettende organ for bærekraftsstandarder, og EU arbeider parallelt med å utarbeide egne rapporteringsstandarder for bærekraft.

Klimarelatert informasjon kan imidlertid også være relevant innenfor rammen av finansregnskapet. Dette har IASB blant annet belyst gjennom en artikkel fra 2019, hvor styremedlem Nick Anderson skriver at opplysninger om hvordan klimarelaterte risikoer er

hensyntatt i beregningen av gjenvinnbart beløp vil være relevante for brukerne av regnskapet dersom slike risikoer i vesentlig grad påvirker det gjenvinnbare beløpet. IASB utdypet i 2020 disse kravene gjennom opplæringsmateriale publisert på organisasjonens hjemmeside.

I dette materialet beskrives også hvordan klimarelaterte forhold i seg selv kan utgjøre nedskrivningsindikatorer, og at selskapene må opplyse om hvilke omstendigheter som forårsaket nedskrivningen, herunder klimarelaterte forhold.

På tross av denne økte bevisstheten rundt klimarelaterte forhold fra både

ulike brukergrupper og standardsetter er det svært få selskaper som gir slike opplysninger i finansregnskapet. Av selskapene i utvalget er det kun fire (2 %) som beskriver konkret hvordan det er tatt hensyn til klima i nedskrivningstestene. Disse observasjonene sammenfaller godt med funn i Praksisundersøkelsen 2020, hvor det fremkom at svært få selskaper ga klimarelaterte opplysninger i regnskapet. På bakgrunn av dette er det mye som tyder på at selskapene notert på Oslo Børs enten anser klimarelaterte forhold som lite relevant for deres finansielle stilling og resultat eller foreløpig ikke har gjort inngående vurderinger av mulige effekter.

Finanstilsynet gjennomførte i 2020 et tematisyn om bærekraftsrapportering, og slo blant annet fast at selskapene i liten grad opplyser om finansielle konsekvenser av risikoer knyttet til bærekraft og klimaendringer, og at få selskaper tar hensyn til mulige konse-

Financial implications of climate change

Yara face significant risks and opportunities as a result of climate change and the governmental accelerated and decisive actions to reduce greenhouse gas (GHG) emissions and to create low-carbon and climate-resilient economies. These risks and opportunities are integrated in the Group's risk management and strategy development processes, and risk mitigating actions and new business opportunities are currently being targeted and developed. Preparation of relevant scenario analyses is ongoing.

The risks of climate change for Yara's financial performance can be classified as transition risks or physical risks. Transition risks are risk to the Group that arise from the transition to a low-carbon and climate-resilient economy. Physical risks are risks to the Group that arise from the physical effects of climate change. These transition and physical risks can affect Yara in a multitude of ways and result in material adjustments to the carrying amounts of assets and liabilities. Significant judgment may be needed to estimate such adjustments including, but not limited to, future re-assessment of useful lives of tangible and intangible assets as well as assumptions used as basis for impairment testing of such assets.

As of year-end 2020, any future financial impact to Yara of climate risks and opportunities is highly uncertain.

The risks and opportunities of climate change reflected in these financial statements refers, in all material respects, to the European Green Deal, a set of policy initiatives by the European Commission with the overarching aim of making Europe climate neutral in 2050. These risks and opportunities have been included in the impairment testing of tangible assets in Europe which are sensitive for impairment, and no impairment is recognized. For more information, see [note 4.7 Impairment on non-current assets](#).

Figur 2 – Utdrag fra Yaras årsrapport for 2020.

kvenser av klima i verdsettelse av eiendeler og forpliktelser.

Dette samsvarer godt med våre funn. Finanstilsynet har også omtalt temaet i sine prioriteringer for 2020-regnskapene.

Yara International ASA og Equinor ASA var blant de få selskapene som omtalte klimarisiko i forbindelse med nedskrivningsvurderinger. At akkurat disse to selskapene har gitt opplysnin-

ger om klimarisiko, er neppe tilfeldig, siden etterspørselen etter produktene disse selskapene selger, vil påvirkes kraftig av blant annet fremtidige miljøtiltak. Et utdrag fra Equinors omtale av klimarisiko i nedskrivningstestene er gjengitt i figur 4 på neste side.

I noten om estimatusikkerhet beskriver Yara blant annet hvordan risikoer og muligheter som følge av klimaendringer og myndigheters klimainitiativer har blitt hensyntatt i nedskrivningsvurderingen, som vist i figur 2. Videre beskriver selskapet at EU-initiativet, som er omtalt som European Green Deal, og at det er tatt hensyn til de estimerte virkningene av dette i nedskrivningstestene for konsernets virksomhet i Europa.

Hvilke eiendeler ble nedskrevet?

Utviklingen av nedskrivninger gir en indikasjon på selskapenes finansielle situasjon. 85 selskaper, eller 43 %, hadde nedskrivninger i 2020. Det samme tallet var 75 (38 %) i 2019, en økning på fem prosentpoeng. Selskapene som hadde nedskrivninger i 2020, skrev i gjennomsnitt ned 11 % av totalkapitalen sin. Dette er en oppgang fra 7 % i 2019, og dermed er det ikke bare antallet selskaper som har økt, men også den relative størrelsen på nedskrivningene som andel av selskapenes samlede eiendeler.

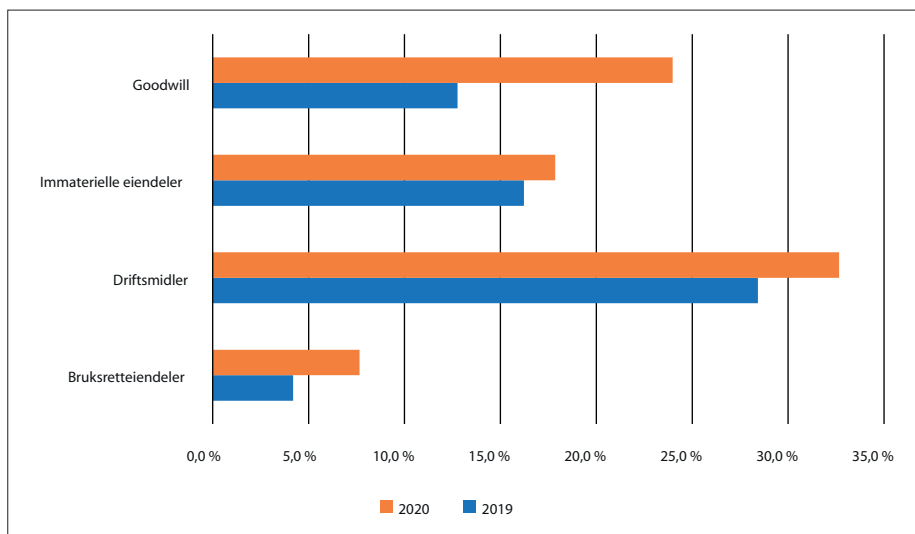
Som beskrevet over oppga et betydelig antall selskaper i årsregnskapene for 2020 at covid-19-pandemien var en

nedskrivningsindikator. Som nevnt over var pandemien i 2019-regnskapet en ikke-justerende hendelse etter balansedagen.

Med dette som bakteppe er det rimelig å forvente en økning i omfanget av nedskrivninger, særlig siden nesten halvparten av selskapene vi undersøkte i fjorårets praksisundersøkelse opplyste at de ble negativt påvirket av pandemien. Denne forventningen bekreftes langt på vei av våre funn, som vist i figur 3, som viser fordelingen av eiendeler som ble nedskrevet i 2020 og 2019.

35 selskaper (18 %) hadde nedskrivninger av andre immaterielle eiendeler enn goodwill i 2020, opp fra 31 (16 %) i 2019. Videre gjennomførte 64 (33 %) av selskapene nedskrivninger på driftsmidler som er innenfor virkeområdet til IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr*, en økning fra 54 (28 %) i 2019. 15 (8 %) av selskapene opplyste om at de hadde gjennomført nedskrivninger av bruksretteeiendeler, en økning fra 8 (4 %) i 2019.

At bruksretteeiendeler blir nedskrevet i mye mindre grad enn driftsmidler, kan umiddelbart virke overraskende, ettersom noe av formålet med innføringen av IFRS 16 var å utjevne forskjellene mellom eide og leide eiendeler i større grad enn tidligere. Mange bruksretteeiendeler er samtidig eiendeler som ikke genererer uavhengige inngående kontantstrømmer, men

Figur 3 – Andel selskaper som har nedskrivninger – pr. eiendel.

som inngår i en større kontantgenererende enhet. Det betyr at de testes som en del av denne større enheten. Et typisk eksempel er bruksretteiende- len som et selskap balansefører ved leie av kontorlokaler. Kontorlokaler som brukes i administrasjonen av egen virksomhet genererer normalt ikke uavhengige inngående kontantstrømmer, og må derfor ofte testes som del av en større enhet.

Nedskrivningstester av goodwill skal gjennomføres på det laveste nivået ledelsen følger opp goodwill på, forutsatt at dette ikke er en større del av virksomheten enn et driftssegment som definert i IFRS 8 *Driftssegmenter*. Goodwill inngår derfor i en større kontantstrømgenererende enhet i nedskrivningstestene, noe som i noen tilfeller gir en form for «beskyttelse» mot nedskrivning. Til tross for dette var andelen selskaper som nedskrev goodwill i 2020 langt høyere enn i 2019, henholdsvis 24 % (47 selskaper) sammenlignet med 13 % (24 selskaper). At andelen av selskapene som har nedskrevet goodwill nesten doblet seg fra 2019 til 2020 illustrerer trolig først og fremst den økte usikkerheten som pandemien har ført med seg.

I enkelte bransjer har selskapene generelt mye nedskrivninger, for eksempel i Energy (som omfatter blant annet oljebransjen, kraft og offshore) og Basic Materials (som omfatter råvareprodusenter som Norsk Hydro, Borregaard og Yara). Samtidig som pandemien brøt ut i 2020, falt oljeprisen betydelig som følge av redusert etterspørsel, og dette påvirket både utvinning og frakt av olje negativt.

Også når det gjelder nedskrivninger av bruksretteiendeler utgjør Energy og Industrials en betydelig del av økningen i antall selskaper som har regnskapsført nedskrivninger. Den øvrige økningen i nedskrivninger gjelder tre selskaper i bransjen Consumer Discretionary, som blant annet består av detaljhandel og transport. Når det gjelder nedskrivninger av driftsmidler, ser man imidlertid en større spredning. Selv om selskapene innen Energy står

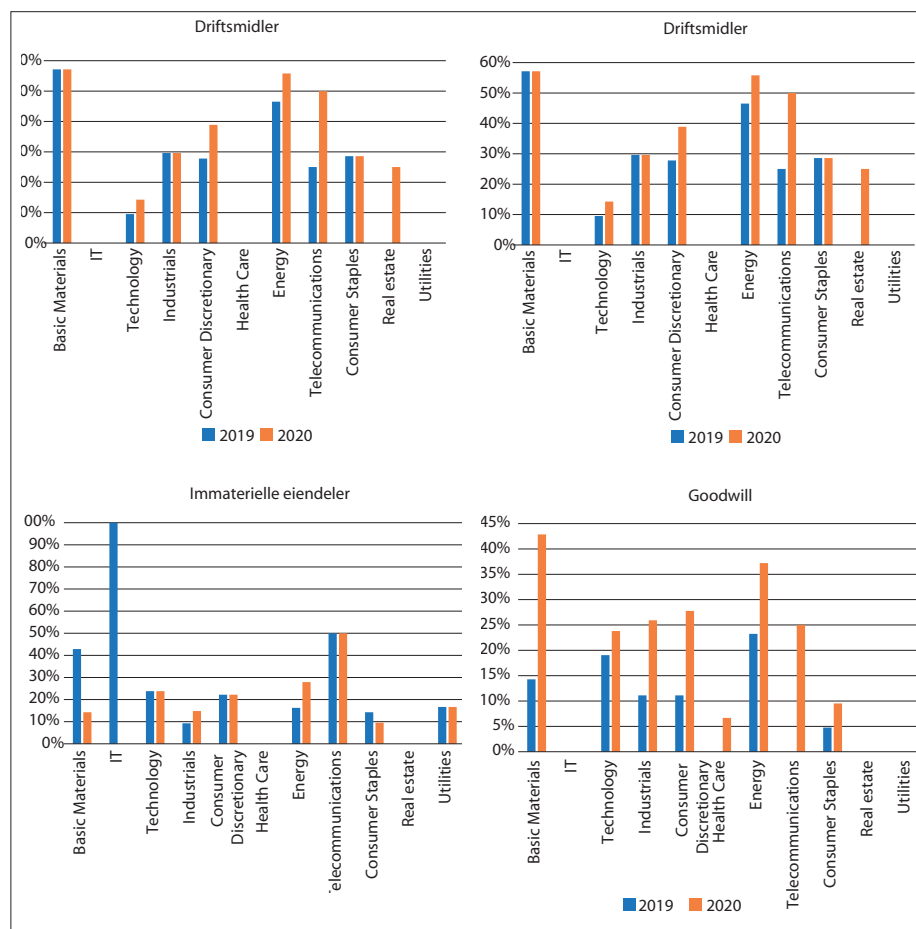
for en tredjedel av økningen fra 2019 til 2020, er de øvrige nedskrivningene av driftsmidler jevnt spredt over de ulike bransjene.

Scenarioanalyser er lite brukt

Uavhengig av hvordan et selskap blir påvirket av pandemien, vil den for de fleste selskapene medføre økt usikkerhet og volatilitet. Denne usikkerheten kan overordnet sett tas inn i nedskrivningstesten på to måter – enten gjennom en justering av risikopremien i diskonteringsrenten eller gjennom justeringer av de fremtidige kontantstrømmene. ESMA har gjentatte ganger trukket frem at bruk av ulike scenarioer må vurderes som en metode for å reflektere usikkerheten rundt

i sine prioriteringer for kontrollen av 2020-regnskapene.⁴

Bruk av scenarioanalyser i nedskrivningstesten innebærer at et selskap identifiserer ulike scenarioer for mulige fremtidige kontantstrømmer og vekter disse basert på den antatte sannsynligheten for at de vil inntreffe. Vår gjennomgang viser at 13 selskaper, eller 7 % av alle selskapene i utvalget, omtaler scenarioanalyser i forbindelse med nedskrivningene. Et av disse selskapene er Equinor, som i nedskrivningsnoten sin beskriver sensitiviteten for endringer i estimatet på fremtidige priser på olje og gass, se figur 5. I sensitivitetsanalysen beskriver Equinor blant annet at tiltak for å følge opp

Figur 4 Andel foretak med nedskrivninger i 2020 og 2019, pr. type eiendel og sektor.

fremtidige kontantstrømmer.^{2,3} Tilsvarende har Finanstilsynet trukket frem «Håndtering av økt usikkerhet og bruk av scenarioanalyse» som et underpunkt

ulike lands forpliktelser under Parisavtalen isolert sett kan bidra negativt ved at fremtidige priser kan bli lavere enn det som er lagt til grunn i selskaps nedskrivningstester.

2 ESMA, 2020. Public Statement on Implications of the COVID-19 outbreak on the half-yearly financial reports.

3 ESMA, 2020. Public Statement on European common enforcement priorities for 2020 annual financial reports.

4 Finanstilsynet, 2020. Kontroll av noterte foretaks finansielle rapportering i 2020.

Sensitivities
Commodity prices have historically been volatile. Significant downward adjustments of Equinor's commodity price assumptions would result in impairment losses on certain producing and development assets in Equinor's portfolio including intangible assets that are subject to impairment assessment under IAS36, while an opposite adjustment could lead to impairment-reversals. If a decline in commodity price forecasts over the lifetime of the assets were 30%, considered to represent a reasonably possible change, the impairment amount to be recognised could illustratively be in the region of USD 11 billion before tax effects.
A future change in the trajectory of how the world acts with regards to implementing actions in accordance with the goals in the Paris agreement could, depending on the detailed characteristics of such a trajectory, have a negative impact on the valuation of Equinor's oil and gas assets. A calculation of a possible effect of using the prices in a sustainable development scenario as estimated by the International Energy Agency (IEA) could result in an impairment of around USD 6 billion before tax.
These illustrative impairment sensitivities, both based on a simplified method, assumes no changes to input factors other than prices; however, a price reduction of 30% or those representing the Sustainable Development Scenario is likely to result in changes in business plans as well as other factors used when estimating an asset's recoverable amount. These associated changes reduce the stand-alone impact on commodity price sensitivity. Changes in such input factors would likely include a reduction in the cost level in the oil and gas industry as well as offsetting foreign currency effects, both of which have historically occurred following significant changes in commodity prices. The illustrative sensitivities are therefore not considered to represent a best estimate of an expected impairment impact, nor an estimated impact on revenues or operating income in such a scenario. In comparison, following the amended assumptions described above in the accounting assumptions section and the decline in commodity prices, the impairment impact recognised is considerably lower. A significant and prolonged reduction in oil and gas prices would also result in mitigating actions by Equinor and its licence partners, as a reduction of oil and gas prices would impact drilling plans and production profiles for new and existing assets. Quantifying such impacts is considered impracticable, as it requires detailed technical, geological and economical evaluations based on hypothetical scenarios and not based on existing business or development plans.

Figur 5 - Utdrag fra Equinors årsrapport for 2020.

I en del tilfeller er det imidlertid uklart om scenarioer er brukt i selve nedskrivningstesten, eller om scenarioer for eksempel har blitt brukt for å vurdere om en rimelig endring i forutsetningene for testen ville ha medført nedskrivning (sensitivitetsanalyse). Det er derfor uklart om selskapene som omtaler scenarioanalyser, har brukt metoden til det formålet ESMA og Finanstilsynet har omtalt.

Opplysninger om forutsetninger

For goodwill og andre immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid krever IAS 36 at et selskap opplyser om vekstraten i fremtidige kontantstrømmer etter den detaljerte budsjettperioden og diskonteringsrenten. I tillegg skal det opplyses om hver av de viktigste andre forutsetningene for beregningen. Ved nedskrivningstesting av andre kontantgenererende enheter eller enkelteideler er det ikke eksplisitte krav til å gi slike opplysninger, selv om standarden oppfordrer til det.

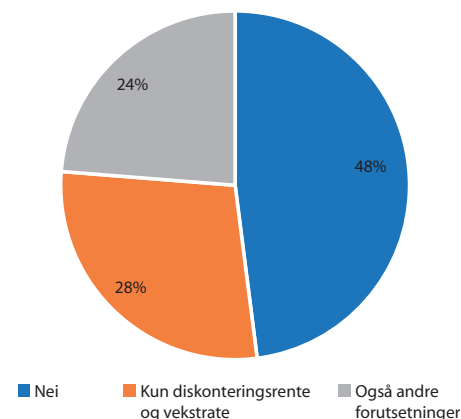
ESMA har blant annet trukket frem at forventninger om pandemiens varighet kan være en viktig forutsetning i nedskrivningstesten. Et konkret eksempel på dette er tidshorisonten for en retur til normale tilstander i selskapets bransje eller økonomiske omgivelser.⁵ I slike tilfeller kan også sensitivitetsanalyser være aktuelle.

Blant de 197 selskapene i utvalget, har 103 (52 %) gitt opplysninger om forutsetninger, jf. figur 6. Det kan være flere årsaker til at 94 av selskapene (48 %) ikke har opplyst om forutsetninger, for eksempel at de ikke har balanseført goodwill, eller at slike opplysninger ikke er vesentlige. Drøyt halvparten av de 52 % har kun opplyst om diskonteringsrenten og vekstraten, mens de øvrige også har gitt opplysninger om andre viktige forutsetninger. De forutsetningene som går igjen hos flest selskaper, er resultatmarginer (normalt EBIT- eller EBITDA-margin) og forventet utvikling i salgspriser eller dagrater.

I utvalget på 197 selskaper har 97 balanseført goodwill, mens 100 selskaper ikke har balanseført goodwill. Om vi kun ser på de selskapene som har balanseført goodwill, har 79, eller 81 %, av selskapene gitt opplysninger om diskonteringsrente og vekstrate, mens 39 selskaper, eller 40 %, også har opplyst om andre viktige forutsetninger. Blant de 100 selskapene som ikke har balanseført goodwill, er det 24 selskaper, eller 24 %, som har opplyst om diskonteringsrente og vekstrate, mens åtte selskaper, eller 8 %, også har opplyst om andre viktige forutsetninger. Om de betydelig lavere andelene blant selskapene som ikke har balanseført goodwill, skyldes at slike opplysninger rett og slett ikke er vesentlige, eller om det skyldes at selskapene i liten grad gir opplysninger som ikke oppleves som påkrevd, vites ikke.

Av de 24 selskapene som nedskrev goodwill i 2020, var det kun ett selskap som ikke opplyste om diskonteringsrente og vekstrate. Ni av selskapene hadde gitt detaljerte opplysninger om andre forutsetninger. At selskaper unnlater å gi opplysninger om andre forutsetninger kan i noen tilfeller trolig forklares ut fra vesentlighet. Det er imidlertid interessant at nesten samtlige selskaper som hadde goodwillnedskrivninger, ikke anså andre forutsetninger enn diskonteringsrente og vekstrate som sentrale og dermed gjenstand for opplysningsplikt.

I bransjer hvor det er vanlig å teste enkelteideler for nedskrivning, som eksempelvis shipping (fordelt over Energy- og Industrials-sektorene på

Figur 6 - Andel av selskapene som ga opplysninger om forutsetninger for nedskrivningstesten.

Oslo Børs), har en betydelig andel av selskapene fulgt IASBs oppfordring og gitt detaljerte opplysninger om forutsetningene i nedskrivningstesten. En annen årsak som trolig har medvirket til at flere selskaper gir slike opplysninger, er det generelle kravet under IFRS om å opplyse om kilder til forutsetninger for fremtiden og andre kilder til estimeringsusikkerhet. Et av foretakene som har gitt opplysninger om utvalgte sentrale forutsetninger, er Odfjell Drilling, som vist i figur 7. Her fremgår de ulike forutsetningene for hver enkelt rigg, slik at brukeren av regnskapet får informasjon om forutsetningene på eiendelsnivå.

⁵ ESMA. 2020. Public Statement on European common enforcement priorities for 2020 annual financial reports.

Key assumptions have been used when conducting impairment tests for mobile drilling units

	Deepsea Atlantic	Deepsea Stavanger	Deepsea Aberdeen	Deepsea Nordkapp
	6G Semi	6G Semi	6G Semi	6G Semi
Weighted Average Cost of Capital (WACC)	9.2%	9.2%	9.2%	9.2%
Firm contract days	659	150	1,412	538
Firm contract day rates (weighted average)	309	295	360	344
Future normalised base case day rates - at full market recovery	400	400	400	400
Financial utilisation in normalised period	95%	95%	95%	95%

Figur 7 - Utdrag fra Odfjell Drillings årsrapport for 2020.

Opplysninger om budsjetperiode

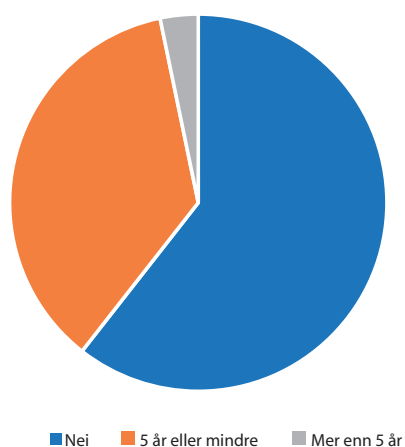
I tillegg til å måtte opplyse om diskonteringsrente, vekstrate og andre viktige forutsetninger, krever IAS 36 at det opplyses om lengden på den delen av fremskrivningsperioden som er basert på budsjetter. Dette kravet gjelder for kontantgenererende enheter som det har blitt allokert goodwill til. I øvrige tilfeller oppfordrer standarden til at slike opplysninger gis, men krever det ikke.

101 selskaper, eller 52 %, har opplyst hvor lang budsjetperiode de har lagt til grunn for utarbeidelsen av nedskrivningstesten. Blant de 97 selskapene som har balanseført goodwill har 79 selskaper, eller 81 %, gitt slike opplysninger, sammenlignet med 22 selskaper, eller 22 %, blant de 100 selskapene som ikke har balanseført goodwill. Lengden på den oppgitte budsjetperioden varierer betydelig, men 89 (92 %) av de 97 selskapene som har oppgitt budsjetperiode, har benyttet en periode på mellom to og fem år. De resterende åtte selskapene har budsjetperioder som overstiger fem år for én eller flere kontantgenererende enheter. Denne fordelingen er vist i figur 7.

Skillet mellom de selskapene som har budsjetperioder på over fem år og de som ikke har det, er interessant fordi IAS 36 kun tillater bruk av budsjetperioder på over fem år «dersom ledelsen er sikker på at de er pålitelige, og den på bakgrunn av tidligere erfaringer kan dokumentere sin evne til å gi korrekte prognoser av kontantstrømmer over en slik lengre periode.»⁶ På bakgrunn av denne begrensningen krever standar-

den også at et selskap begrunner hvorfor en periode over fem år er berettiget.

Vår gjennomgang tilsier at enkelte av begrunnelsene er mindre tydelige. Flere avgrensar budsjetperioder over

Figur 8 - Opplyst budsjetperiode i nedskrivningstesten.

fem år til ett bestemt segment, eller forklarer hvilke forutsetninger de har lagt til grunn i den forlengede perioden. Omtalen av grunnlaget for pålitelige estimater for en periode på mer enn fem år og hvilke tidligere erfaringer det bygges på, er i flere tilfeller tynn eller fraværende.

Mange opplyser om sensitivitet

I den grad en endring (innenfor et rimelig mulighetsområde) i en av forutsetningene som er lagt til grunn i nedskrivningstesten ville ha ført til at en eiendel måtte nedskrives, krever IAS 36 at det skal opplyses om dette. Dette er kun påkrevd ved testing av kontantgenererende enheter som har goodwill eller andre immaterielle eiendeler med ubestemt utnyttbar levetid allokert til

seg. For andre eiendeler er det bare en oppfordring.

108 av de 197 selskapene i utvalget, eller 55 %, har opplyst om sensitivitet. Andelen er ikke overraskende høyest for de 97 selskapene som har balanseført goodwill, hvor 76 selskaper, eller 78 %, har gitt opplysninger om sensitivitet. Blant de 100 selskapene som ikke har balanseført goodwill, har 33 selskaper, eller 33 %, gitt sensitivitetsopplysninger. Av de som har opplyst om dette, er det forutsetninger som resultatmarginer og diskonteringsrente som oftest opplyses om, men påvirkningen av covid-19 på de enkelte forutsetningene, for eksempel når et selskap forventer å kunne gjenoppta ordinær drift, omtales sjeldent.

Euronext Growth

I omtalen foran har vi kun tatt for oss nedskrivning blant selskapene på Oslo Børs som utarbeider konsernregnskap, eller selskapsregnskap dersom de ikke avlegger konsernregnskap, etter IFRS. Standarden for nedskrivning under GRS, NRS (F) *Nedskrivning av anleggsmidler* er langt på vei harmonisert med IAS 36. I henhold til både regnskapsloven og den norske standarden skal det også gis opplysninger om forutsetninger lagt til grunn for nedskrivning, uavhengig av om nedskrivningen gjelder en enkelteiendel eller en større kontantgenererende enhet. Opplysningskravet gjelder imidlertid kun dersom et selskap har hatt nedskrivninger i perioden.

Det er ingen betydelige forskjeller mellom de selskapene på Euronext Growth som utarbeider regnskapet etter IFRS,

6 IAS 36 paragraf 35.

Oppsummering

- En betydelig lavere andel av selskapene på Euronext Growth hadde nedskrivninger i 2019 og 2020, sammenlignet med øvrige selskaper på Oslo Børs.
- Selskapene på Euronext Growth som benytter IFRS, gir mindre opplysninger om nedskrivninger enn de øvrige selskapene på Oslo Børs, uavhengig av om de har balanseført goodwill eller ikke.
- Selskaper som bruker GRS som regnskapsspråk gir vesentlig mindre opplysninger om nedskrivninger enn de som bruker IFRS.

og de som bruker GRS eller GRS for små foretak. Dette er ikke overraskende, tatt i betraktning at de er underlagt svært like nedskrivningsregimer.

Omfanget av opplysninger som gis blant selskapene på Euronext Growth som utarbeider regnskap i henhold til IFRS, er klart mindre enn blant selskapene med samme regnskapsspråk på hele Oslo Børs, som det fremgår av figur 9 under. Mens 103 (52 %) av de sistnevnte opplyser om forutsetningene benyttet i nedskrivningstestene, er det 12, eller 32 %, av de IFRS-rapporterende selskapene på Euronext Growth som gjør det, og kun ett (3 %) av de 37 GRS-rapporterende selskapene. Ti av de 37 GRS-rapporterende selskapene benyttet GRS for små foretak. For disse selskapene er det ingen eksplisitte krav om å opplyse om forutsetningene i nedskrivningstesten, og ingen av disse ti selskapene har gitt slike opplysninger. Om man kun ser på de IFRS-rapporte-

rende selskapene, har 79 (81 %) av selskapene som benytter IFRS på Oslo Børs som helhet og som har balanseført goodwill, gitt slike opplysninger. Tilsvarende andel blant de IFRS-rapporterende selskapene på Euronext Growth med goodwill er 67 % (åtte selskaper). Det er altså en noe lavere andel av selskapene som gir opplysninger om forutsetningene, men det er også en vesentlig lavere andel av selskapene på Euronext Growth som har balanseført goodwill – 27 %, sammenlignet med 45 % for Oslo Børs som helhet.

Dette mønsteret er tilnærmet likt for opplysninger om budsjetperiode og sensitiviteter, som er gitt av henholdsvis 101 selskaper (52 %) og 108 selskaper (55 %) blant de IFRS-rapporterende selskapene på Oslo Børs som helhet, sammenlignet med 12 (32 %) blant de IFRS-rapporterende selskapene på Euronext Growth. Igjen er det kun ett (3 %) av 37 GRS-rapporte-

rende selskaper som har gitt slike opplysninger. Blant de IFRS-rapporterende selskapene med balanseført goodwill på Euronext Growth er det 58 % (sju selskaper) og 75 % (ni selskaper) som har gitt opplysninger om henholdsvis budsjetperiode og sensitiviteter, sammenlignet med henholdsvis 81 % (79 selskaper) og 78 % (76 selskaper) for alle de IFRS-rapporterende selskapene på Oslo Børs.

Blant de GRS-rapporterende selskapene på Euronext Growth er det kun ett av åtte selskaper (13 %) med balanseført goodwill som har gitt noen av de ovennevnte opplysningene. Opplysningene som gis om nedskrivningstestene under GRS, er dermed vesentlig mindre omfattende enn under IFRS. Dette skyldes trolig både at opplysningskravene under GRS kun gjelder dersom et selskap har nedskrivninger, i tillegg til at de ikke klargjør hvilken type forutsetninger det skal opplyses om.

Alle IFRS-rapporterende selskaper på Oslo Børs IFRS-rapporterende selskaper på Euronext Growth

		Balanseført goodwill		Ikke balanseført goodwill		Balanseført goodwill		Ikke balanseført goodwill	
		Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Opplyst om diskonteringsrente og vekstrate?	Nei	18	19 %	76	76 %	4	33 %	21	84 %
	Ja	79	81 %	24	24 %	8	67 %	4	16 %
Opplyst om andre forutsetninger?	Nei	58	60 %	92	92 %	9	75 %	23	92 %
	Ja	39	40 %	8	8 %	3	25 %	2	8 %
Opplyst om budsjetperiode?	Nei	18	19 %	78	78 %	5	42 %	20	80 %
	Ja	79	81 %	22	22 %	7	58 %	5	20 %
Opplyst om sensitivitet?	Nei	21	22 %	67	67 %	3	25 %	13	52 %
	Ja	76	78 %	33	33 %	9	75 %	12	48 %

Figur 9 – Opplysninger om nedskrivninger blant IFRS-rapporterende selskaper på hele Oslo Børs og Euronext Growth.

Tatt i betraktning at andelen IFRS-rapporterende selskaper på Euronext Growth som hadde nedskrivninger i 2020, er betydelig lavere enn for Oslo Børs som helhet, er det ikke urimelig at den førstnevnte gruppen også gir et mindre omfang av opplysninger. Det er imidlertid overraskende at kun ett GRS-rapporterende selskap ga opplysninger om nedskrivningstesten, herunder om forutsetningene som er lagt til grunn, siden regnskapsloven og NRS (F) *Nedskrivning av anleggsmidler* eksplisitt krever at selskapene som har nedskrivninger, gir slike opplysninger.

Avsluttende betraktninger

Selskapene som har balanseført goodwill, opplyste i stor grad om forutsetningene som er lagt til grunn for nedskrivningstesten. Mange av opplysningskravene for nedskrivningstestene for goodwill er imidlertid kun formulert som en oppfordring ved testing av andre eiendeler, og det gjenspeiles i mer begrensede opplysninger. Omfanget av opplysningene om nedskrivningstestene på Euronext Growth var lavere enn på Oslo Børs som helhet, uavhengig av regnskapsspråk. En tilsvarende sammenheng ble observert

for balanseføring av utsatt skattefordel. Denne trenden gjaldt uavhengig av regnskapsspråk.

En overordnet oppsummering er dermed at opplysningspraksis er varierende på Oslo Børs og at variasjonen er særlig stor om en sammenligner selskaper på Euronext Growth med andre børsnoterte selskaper.

Merverdiavgift, fast eiendom og felleskostnader

Mange eiendomsselskaper som er frivillig registrert for mva, betaler for mye merverdiavgift til Staten knyttet til felleskostnader. Det skyldes ofte en uriktig inngang til regelverket, og at selskapenes regnskaps- og forvaltningssystemer ikke alltid har samme tilnærming til mva-situasjonen.

Advokat
Odd Hylland
Partner i Svensson Nøkleby
Advokatfirma.

I mva-saker er det oftest snakk om etterberegninger og krav fra Statens side, men i denne artikkelen fokuseres det på situasjoner der skattyter krever for lite mva-fradrag og derfor betaler for mye merverdiavgift. Jeg har hatt flere saker der frivillig mva-registrerte eiendomsselskaper har fått tilbakebetalt til dels betydelige mva-beløp.

Problemet eller «feilen» i disse sakene er ofte basert på en uriktig inngang til regelverket, og at selskapenes regnskaps- og forvaltningssystemer ikke

alltid har samme tilnærming til mva-situasjonen. En del selskaper benytter for eksempel arealfordelingene fra forvaltningssystemet som grunnlag for fordeling av inngående merverdiavgift uavhengig av omsetningsfordelingen.

Ledige lokaler – begrenset fradragsrett

Hvis et eiendomsselskap som er frivillig mva-registrert, har en del ledige lokaler, vil fradragsretten som utgangspunkt være begrenset. Kostnader som direkte gjelder de ledige lokalene, gir ikke rett til mva-fradrag. Det er imidlertid mulig å søke om tilbakegående mva-oppgjør når og hvis det kommer inn en mva-registrert leietaker eller en kommune mv. i de ledige lokalene.

Om det samme selskapet, til tross for de ledige lokalene, normalt har en mva-pliktig omsetning som overstiger 95 % av samlet omsetning, vil selskapet etter mva-loven¹ ha rett til fullt mva-fradrag for felleskostnader.

«Normalt overstiger 95 %»

Begrepet «normalt overstiger 95 %» er naturlig nok skjønnspreget. Det har imidlertid vært noen klagenemndsaker som det er vist til i Merverdiavgiftshåndboken knyttet til mva-loven § 8-2 3. ledd (normalt ikke overstiger 5 %). Ut fra disse (KMVA 5719 og KMVA 3005) kan man anta at om omsetningen har vært over 95 % de siste tre årene, eller fire av de siste fem årene,

¹ Mva-loven § 8-2 4. ledd.